

mislil, da to tako dela v strahu, zato ker ga je prevzela groza.

„Dosti je tega besedovanja že“ — nadaljeval je Turek srdito — „moje ušesa imajo zadosti že, noč bode kmali. Nobene besede ne več zdaj, harač sèm, tako vam velevam, tako se mora zgoditi, tako gotovo, kakor gotovo je Alah edini pravi Bog, Muhamed pa prorok njegov, če ne —!“ — zažugal je, potem pa vstal s kamnitega stola.

„Al pomisli vendar, gospod!“ — oglasil se je eden izmed starašin — „noč bode, predno si odmeriš prvo mero.“

„Ha! boste pa pri luči merili; saj ste se obotavljali podnevi“ — odvrnil je Turek zaničljivo.

„Vsaj pomisli, da je danes sveti večer pri nas“ — oglasil se je drug.

Pobirač je grdo pogledal ga, pa ni nič odgovoril, ampak prav debelo plunil pred-nj.

„Ker tedaj ne more drugače biti“ — spregovoril je zdaj zopet Djuro Martinović — „res ni družega, da — podajmo se. Znesite svoje suti na bazar (trg), da pobiravec našo udanost, našo pokornost lahko pohvali jasnemu pašu.“

„Dobro, dobro!“ — kimal je pobirač, pa gladil si brado — „tudi kavrin zine kako pametno časi, Inshillah!“

„Martinović Djuro!“ — šepetali so Djuru na uho mlajši junaci — že odpravljeni na bazar — „menda ne misliš, da bi še danes harač dali temu psu?“

„Le čakite malo“ — opomnil jih je nepotrpežljivo — „jaz bi mu sam rad posvetil s puško, raji zdaj kakor pozneje; al čakati moram, ker ne vemo, kdaj bosta pripravljena gubernator pa Jurašković. V eni uri, pa se nam lahko skazi vse; saj teh vragov, teh odpadnikov vse polno mrgoli po Črni gori; kmali bi izvedili v Rieki ali pa v Obodu! Pa — ako Bog dá, jutri bode že drugače!“

Res — Viherčanje so znesli žito na bazar, da bi bili pri svetlih lučih odmerili vsak svoj harač; prvi je bil pa Martinović sam, ki je svoje žito postavil k meri.

„Ha! kaj to, presneti psi?“ — razsrdil se je naenkrat pobirač. Zdaj je bil že srečnejši, sirovejši, zato ker je imel kavasove okoli sebe že. „Kakošno imate mero? ali bi nemara radi goljufali jasnega paša, ne?“

„Pa pogledi sam, da ne porečeš, da —“ — djalo je Djuro hladnokrvno, ali obličje mu je obsijal rudeč žar — „to je mera, ki ste si jo sami odločili za Vihro, le pogledi; saj znamenje se še pozná!“

Zdaj mi pa še odgovarjaš, ti kavrin!“ — zarenčal je Turek še hujše — „ali morebiti misliš, da ne morem ukrotiti tvoje ošabnosti? E revež, kako lahko — — tvojo in vsem, kolikor jih je. Jaz pravim, ta mera je premajhna, pa mi ti vgovarjaš?“ — dvignil je desnico, v nji pa čibuk; mislil je udariti ga.

Ali Djuro Martinovića je jeza zgrabila prav do do-brega: na vsem životu se je tresel in strašno gledal. Kakor strela, tako mu je srd švigal iz iči. Tovarši so razkačeni stopili bliže. Pobirača je vendar-le nekaka groza spreletela. Pobesil je roko nekoliko.

„Taki meri dve za eno!“ — zadril se je; „saj bode morebiti še tako goljufan jasni paša; kdo vé, če ne?“

„Pa kaj vendar gubernator dela tako dolgo?“ — šepetal je Djuro — „ali ga Jurašković zadržuje ali kaj? To je pa vse eno predolgo, vendar bi moral biti varnejši.“

„Meri!“ — zarenčal je Turek.

„Pazite!“ — zašepetal je Djuro tovaršem, pa segel, zvrhoma naspel mero, iztresel žito, prazno posodo postavil na prejšnje mesto zopet, pa roke križem del na hrbet in obrnil se k pobiraču:

„To, mislim, da je vendar dobra mera!“

„Jaz sem že djalo“ — odgovoril je Turek — „dve taki meri za eno, ti pa bodi vesel, da smeš dihati, Mashallah!“

„Čaki Djuro!“ — oglasilo se je naenkrat nekoliko junakov.

Vsi so se obrnili. Na zapadnih gorah so vidili rudeč žar, v njem pa snežnike v spremenljivih barvah, kakor opal, da se je zdelo, kakor bi bili rubini in smaragdi z biseri protkani padali na zemljo, ob enem pa so slišali od Martinovićeve hiše, kako je Ivan silno upil:

„Vse oslobodi, hurra!“

„Vse oslobodi!“ — hušknili so junaci — zbrani na bazaru, in z golimi meči mahali nad glavami.

Djuro se je sklonil, zgrabil hrastovo mero, zatočil jo nad glavo in tako vskriknil, da je njegov glas nadkrilil vse druge junake, ki so razdraženi upili.

„Turki! Gledite, tako-le vam bodo Črnogorci v prihodnje plačevali harač! Gledite!“ — in težka mera se je Djuru nenadno izmuznila osupljenemu pobiraču na glavo, ter razletela se na mnogo kosov, Turek pa se je z razbito glavo mrtev zgrudil na tla.

„Alah! Pa da bi mi žrli blato?“ — zahudil se je kavas, ki je bil srčnejši memo drugih njegovih tovaršev. Zgrabil je za jatagan ter hotel se vpreti; al oglasilo se je nekoliko samokresov, pa se je zvrnil tudi on. Drugi so se pa kar podali, nobeden se ni nič branil, še žugnil ni nobeden.

Tako je tekla prva turška kri na Vihrskem bazaru, ter črnogorsko zemljo porosila na prostost in slavo Črnogorcem.

„Zakurite zdaj na več krajih!“ — zapovedal je Djuro Martinović — „da daljnejšim bratom plamen naznani, da že slobodimo in slavimo domačo zemljo! — Bratje moji — Ivan, Štefan pa ti Vuk, — vi pa zdaj le brž! Vzemite dobrih junakov seboj, pa idite! Preiščite polja, preiščite vasí — vse do Rieke. Iztrebite z zemlje vsakega, ki vam pride pod roke: bodi-si Turek ali odpadnik. Ne prizanesite nikomur, če ne veruje v Kristusa, če se ne dá z blagoslovljeno vodo krstiti na večno izveličanje. Jaz pa pojdem k Obodu, kakor sem bil obljubil Mandušiću.“

Zavihtil je handžar nad glavo in zavriskal: „Vse oslobodi, hurra!“ potlej pa kar zginil s svojimi junaci.

„Vse oslobodi!“ — zavriskali so junaci, razdeljeni v tri trume, ki je vsaka zavila na svojo stran.

Kmali je bilo na bazaru vse prazno v nočni temi, v tem burnem, sneženem vremenu. Po skalah je ogenj švigal v temo; okoli ognja pa so se veselile ženske z otroci pri sebi, pa kurile, ter naznanjale začetek črnogorske oslavo. Starčki, ti pa so si radostni stiskali roke, veselo se razgovarjali, saj že niso mogli več sukati orožja. Čudili so se, pa se niso mogli načuditi „Kdo bi bil vendar mislil to, da dočakamo tacega dné?“

(Konec prihodnjic.)

Dopisi.

Iz Ptujja. J. V. (Rojstni dan ptujjske čitavnice 5. septembra.) Radujte se, slovenski bratje! Veseluj se, Slovenija! Sopot se ti je rodilo krepko in zdravo dete, ki bode rastlo in se razcvetalo tebi na čast; sopet postavil se ti je veličastni dom, v katerem se bode pela in povzdigovala tvoja slava! Še mi srce veselja poskakuje, še mi spomin srečnih ur, ki smo jih vživali 5. sept. v starodavnem Ptujju, v prsih obuja nepopisljive občutke radosti in mi moti peró, da si skoro ne upam, dostojno popisati imenitne ne le za ptujjsko mesto in okolico, temveč za vse štirskeslovenske velevažne slovesnosti.

Ko je napočil že dolgo željno dočakovani dan,

prebudili so mestjane krepki glasovi mariborske mestne godbe in jim naznanili, da z današnjim dnevom napočila je nova dôba narodnega življenja tudi ptujskemu mestu. Začeli so se zdaj zbirati v čitavnici njeni udje, okinčani s slovenskimi barvami, in le ena skrb kalila je občno veselje, in to so bili temni oblaki, s katerih je že celo noč vlivalo in ki so še zdaj viseli nad nami in žugali z neprenehljivim deževjem; pa — Bog Slovenca ne zapustí; — ko smo se ob 10. podali na kolodvor, sprejet pričakovane goste, in ko je hlapon pribobnel, zabliska se zlato solnce skozi raztrgane oblake in jasno nebó nasmeja se srčnemu pozdravu in objemanju slovenskih bratov. Pripeljal nam je vlak deputacijo celjske in mariborske čitavnice, njima na čelu prvosednika, gosp. dr. Kočevarja in gosp. dr. Srnec-a, potem gospode pevce iz slov. Bistrice in Fram-a. Velika množina ljudstva, ki je na kolodvoru zbrana bila, pozdravila je prišedše goste z živio-klici in nas potem spremlila do čitavnice, ki ima dve veči in dve manjši sobi; vse pohišje je novo in prav okusno izdelano; oder za govornike pa in glasovir naznanjata visoki namen čitavničini, pred vsem olikati in omikati slovensko besedo in slovensko petje. Danes pa je čitavnica oblekla svojo najlepšo obleko in se olišpala z zastavami in traki, kot krasna nevesta, ktera hrepeneče dočakuje ljubljenca svojega.

Po srčnih pozdravih in odzdravih dotekel je čas slovesnega cerkvenega obhajila; podali smo se vsi v veliko mestno cerkev, ki je že polna bila pobožnega slovenskega ljudstva. Menda danes prvokrat odmevali so v tej cerkvi mili glasovi slovenskega petja, ker se — res čuda za slovenski Ptuj — v nji za navadno ne opravlja Božja služba. Danes pa so zbrani pevci s prelepo prav v národnem smislu spisano gosp. Miklosičevo mašo povzdigovali našega duha v večne višave, in iz tisoč prs kviško plamenela je goreča molitev za blagor in srečni napredek mile domovine.

Ob 1. napovedan je bil obed na Kristovem vrtu. Že od daleč slišali smo godbo — slovanske napeve — in zdaj se nam prikaže vhod na vrt, spremenjen v slavolok. Veselo vihrajoče slovanske zastave in „dobro došli!“ nad vhodom vabili so nas vstopiti na lepo okinčani vrt. Tudi dvorana svetila se je v praznični obleki in dvanajst po steni okoli visečih grbov govorili so k nam v vseh slovanskih jezikih. Na grbu vhodu nasproti blisketale so se zlate besede, ki jih je g. Herman podčrtal svoji sliki.

Pri obedu vladala je občna radost in vrstile so se napitnica za napitnico, katerih le nektere omenim. Ravnatelj ptujske čitavnice gosp. Čuček, napil je gostom; g. dr. Kočevar najmlajši in vendar že skoro najkrepkejši med tremi štirskimi sestrami, ptujski čitavnici; g. Herman starejšima dvema sestrama, mariborski in celjski; g. dr. Srnec pa neprestrašljivemu branitelju in neutrudljivemu zagovorniku Slovencev v štirskem deželnem zboru. Gromoviti slava- in živio-klici pričali so g. Herman-u gorečo hvaležnost in ljubezen Slovencev do njega. Gosp. Ratej iz slov. Bistrice živio-klical je našim narodnim gosp. duhovnikom; zahvalil se je gosp. Božidar Raič v izvrstnem govoru, naštevaje res velike zasluge slovenske duhovščine za omiko jezika in naroda od prvega časa do zdaj; dodavši še to, da brez izdatne podpore posvetnih gospodov: zdravnikov, modroin pravdoslovcev nikoli ne bi mogoč bil takošen napredek. Gosp. dr. Vošnjak iz slov. Bistrice primerjal je skoro enake okoliščine Slovencev in Čehov, in slava klical je českim bratom, katerim morajo posebno štirski Slovenci hvaležni biti, ker so povsod in vsikdar njih najjimenitnejši podporniki. Na to zahvalil se je v českim jeziku gosp. inženir Jedlička.

Med tem naglo pretekel je čas in šli smo sopet na kolodvor, sprejemati goste od izhodnje strani. Prišli so bratje Hrvatje iz Varaždina, med njimi gosp. Antolek, ki je imel biti vrednik „podravskega ježa“; Ormužani, Ljutomerčani itd. Spremljeni od godbe in velike množine podali smo se spet v čitavnico. Pa tudi na kolih je vedno več ljudstva prihajalo v mesto, in Ptuj menda še ni vidil toliko tujih gostov v svojem starem zidovji.

O pol 8. začela se je slovesna beseda v Kristovi dvorani; pa kdor že ni uro popred si preskrbel kakega prostorčeka v dvorani, moral je na vrtu ostati in še tu se je vse trlo ljudstva, da ti ni mogoče bilo se ganiti. Žarki iz sto in sto svetilnic razsvetljevali so nočno tmino in lesketali se na sto in sto radostnih licih. Zdaj pozdravlja gosp. ravnatelj s srčnim „dobro došli!“ mile goste. Gospod dr. Kočevar pa zahvaljuje se v imenu gostov in v daljšem, zanimivem, globoko premišljenem govoru našteva pogoje, ktere je treba dopolniti, da se obdržuje in vedno bolj krepčá čitavnica. Posebno pa na srce govori odboru, kako da se naj ravna, da ne bi sam podkopal svojega domu. Žal mi je, da mi ni mogoče, vès izvrstni govor tu priobčiti. Tiho in pazno smo vsi poslušali in globoko v srce vtisnili si vsako besedico. Dozdevalo se nam je, da oče govori svojim dragim sinom, jih prijazno podučevaje, zdaj jih hvali, zdaj ljubeznjivo svári in jim podá dragocene bisere mnogoletne skušnje iz lastnega svojega življenja. Ko je slavni starašina štirskih Slovencev sklenil svoj govor, slavklici doneli so mu od vseh strani, odborniki pa so hvaležno roko stiskali ljubljenu narodnjaku. — Dr. Srnec izusti zdaj veselje mariborske čitavnice in vseh Slovencev, da Ptuj odzdaj Slovincem ne bode več tuji kraj, ampak domače narodno mesto na domači zemlji. Potem govoril je dr. Vošnjak o današnji slovesnosti, o pomenu in namenu čitavnic in besed, dokazovaje, da čitavnica ni in ne smé biti samo kraj kratkočasje in zabave, ampak pred vsem národna učilnica; tedaj še ni zadosti, da se le damo zapisati v čitavnico in da v redu plačujemo svojo letnino; temveč da je ravno tako treba, da pridno obiskujemo čitavnico. In na tem potu razširila se bo národna omika med Slovenci, z omiko rastlo pa bo blagostanje in domoljubje. „In takrat — tako sklene svoj govor — ko bode vsak izmed naših rojakov se zavedil svoje slovenske krvi, ko bode vsak veselo pripravljen, vse, premoženje in življenje žrtovati na oltarji domoljubja: takrat bo visoko v čistem zraku vihrala naša zastava in po vsem slovenskem svetu veselo donela bo pesem: „Naprej zastava slave!“ — in med slavklici poslušavcev krepko in ognjeno zapoje pevski zbor: „Naprej zastava slave!“ — in pevski del besede se začne. Skupnih zborov pelo se je petero, med njimi „Savico“, „Budnico“ in „prekrasno slovensko deželo“ gosp. Miklosiča, kateri je na prošnjo čitavničino vodstvo muzikalnega dela pri besedi prevzel in kakor je bilo dočakovati, svojo nalogo mojstersko rešil. „Ljubici pod oknom“, čveterospev, so kaj milo zapeli mariborski, čveterospev „Domovini“ pa slov. bistriški pevci. Samospev „Slavjanom“ gosp. Mir. Vilharja izvrstno zapel je izurjeni samopevec g. R. Deklamoval je šestošolec g. Raih in se skazal prav dobrega deklamatorja. Besede pa zložil je nalašč za ta dan nadopolni mladeneč Božidar Flegerič, še od lanske besede v hvalevrednem spominu.

Med besedo brali so se dopisi in telegramsni pozdravi, kateri so drugi za drugim dohajali, in nam bili živi dokaz, da z nami vred se radujejo tudi drugi slovanski bratje. Največ obžalovali pa smo, da naša prvaka, naš slavni rojak Dav. Terstenjak, in ljubljeneč slovenskega naroda dr. Jan. Bleiweis, sta zadržana bila po svojih opravilih, udeležiti se prve naše besede. Tem

bolj pa sta nas razveselila prijazna njuna dopisa, ki sta se zdaj brala.

Gosp. Davorin Terstenjakovo pismo se je glasilo: „Slavna čitavnica! Iz srca rad bi se udeležil Vaše slovesnosti dne 5. septembra, al ravno ta dan pridejo moj viši pastir v mojo župo na birmovanje. Pošljem vam toraj pismeno svoj bratinski pozdrav in presrečno željo, da bi narodna čitavnica petujska lepo razcvetela. V staroslovenskem Petuji že za Rimljanov slavnem, se gotovo bode izbudil na kratkem narodni ponos in čislano bode ime slovensko. Pred stolpom vélike cerkve najdete kamen z napisom: „IARMOGIO augusto sacrum.“ Jarmog bilo je ime Perunovo, boga groma in bliska, zato so kralji in knezi staroslovenski nosili imena: Jaromir, Jaroslav, Mogimir, Mogislav. Jar pomenja: goreč, krepak; mog pa: silen, mogočen, zato najdemo v staroslovenskih spisih, da se je Bog naravnost velel: Mog. „Bog Mogo sia rečet, eže jest mošč“ (glej Miklošič „Lexicon palaeslov. sec. ed.“ str. 378). Vzemite si ime to za svoje geslo in „jaro in možno“ delajte na polji narodne omike. Stanovnikom petujskega mesta, naj so slovenskega ali nemškega rodú, pa bode ta narodna znanstvena naprava priložnost dajala, se zmirom bolje vzajemno spoznavati in ljubiti, in v blagi tekmi (Wetteifer) bode Nemeč in Slovenec kazal moč svojega uma in dlana. Živili blagomiselnji Petujčanje! Živila narodna čitavnica petujska!

V Šentjurji 28. avgusta 1864. D. Terstenjak m/p.,
nekdanji kaplan petujski.

Gosp. dr. Bleiweis-evo pismo se je glasilo tako:

„Slavna skupščina! Vi obhajate danes rojstni dan čitavnice svoje. Verjemite mi, da mi je v srce žal, da ni mi mogoče deležniku biti narodne svečanosti vaše, kajti dobro mi je znano, da že po legi ima čitavnica petujska toliko važnost, da utegne ena najplodnejših biti na narodnem polji našem, ktero še na tisoče oralov šteje neobdelane ledine. Al, kakor ste čuli, prikazala se je zopet na Kranjskem morivna pošast, a jaz morem sedaj kot vojak na straži biti, in to mi je nepremagljiva ovéra dohoda k Vam. Al v duhu bodem 5. septembra z Vami, mili mi bratje! V duhu se bodem radoval z Vami, da zopet je dobila majka naša svoj dom, v katerem se bode povečevala beseda slovenska. Mislite si tedaj blagovoljno, da tudi jaz sem danes med Vami. Priča tega naj Vam bode slika, ki jo Vam pošljem s svojim najnovejšim delcem — „Miciko“ svojo. Sprejmite ju drage volje! Živila čitavnica ptujska! Živili štajarski Slovenci! Ves Vaš Jan. Bleiweis.“

V Ljubljani 2. sept. 1864.

Po odbranih teh pismih skoro niso več prenehali slava- in živio-klici in predlog govornika, naj bi se g. dr. Bleiweis-u koj po telegrafu naznanila občna radost in hvala vse skupščine, bil je z grmečimi „Da-klici“ sprejet. — Ljubljanska in krajnska čitavnica ste v posebnih prijaznih dopisih, celovška čitavnica pa telegrafično voščile srečni napredek svoji sestri. Pozdravili so nas tudi po telegramih Slovenci Laškega trga in iz Vranskega, ti-le v angleškem jeziku; potem naši česki bratje iz daljnih českih mest, iz mlade Boleslave, iz Kolina, iz Klatove itd. večidel v francozkem jeziku. V imenu bratov Hrvatov govoril je krepko g. Antolek in živio-klical bratovski slogi med Hrvati in Slovenci, in živio-klici zagrmeli so po dvorani in odmevali po vrtu.

Posebno sjajni je bil sklep „besede.“ Gosp. Herman namreč stopi na oder in trikrat slava in živio izklične presvitlemu našemu Cesarju, ktereга milost zagotovila je enakopravnost vsem njegovim narodom. Slava! Slava! In zdaj zapojó pevci, godba zaigra cesarsko pesem, bengalični ogenj pa razsvetljuje vrt z okolico njegovo.

In tako bila je končana slovesna beseda, ne pa še občna veselica. V dvorani, kakor se je le nekaj spraznila, začel se je sukati mladi svet in najsrčnejši neki niso prenehali, predno ni jutrna zarja zablisketala. Drugi pa spravili so se za mize, če so kje kak prostorček našli, kar je res težko bilo, kajti več ko 1200 ljudi tiščalo se je na vrtu in dvorani. Govori, napitnice in petje zdaj tu, zdaj tam povikševali so občno radost in še le proti jutru smo se razšli, še enkrat živio-klicaje ptujski čitavnici, ki nam je napravila nepozabljivo to slovesnost.

Naj še omenim, da tudi gosp. mestni župan bil je pri besedi in da po njegovem odhodu mu je pevski zbor pod oknom tri pesme zapel, ktere so v jasni polnoči kaj lepo odmevale se po tistem mestu.

Zdaj pa, ptujska čitavnica! kakor si koj iz začetka čvrsta in krepka stopila pred svet, vedno veselejše rasti in cveti in zvesta svojemu visokemu namenu, kot narodna učilnica donašaj svojim družbenikom prav obilni sad vsestranske omike. Bog te živi in ohrani narodu na korist, domovini na slavo!

Ptuj 9. sept. Odbor čitavnice ptujske si šteje v posebno dolžnost, da se očitno zahvaljuje gospodom pevcem in posebno njenemu voditelju g. Miklošiču, pa tudi odseku za okinčanje, in vsem, kateri so blagovoljno pomagali, da je čitavničina svečanost 5. dne t. m. tako izvrstno se dognala. Odbor.

Iz Hoč blizo Maribora 10. sept. Neka občina (soseska) je imela 30. dne u. m. voliti odbornike in župana. Namesti da bi bili prišli vsi volivci iz soseske, ki ima čez 400 duš, prišlo jih je le kakih 12 — to je, dvanajst! Iz teh dvanajst glav je bilo osem odbornikov izvoljenih, ki so 4. dne t. m. si župana volili. Potem, ko je gospod, ki je volitev vodil, odbornike opomnil, naj na svojo korist takega župana volijo, kateri je izurjen v branji in pisanji, se je začela volitev. Enega izmed njih je ali važnost volitve ali resnobna postava pričujočih tako zmotila, da svojih nazočih sosedov ni poznal; volil je namreč celó druge osebe; še le opomba zapisovavčeva, da smé le izmed nazočih kmetov koga voliti, ga je predramila, da je volil enega izmed pričujočih. Nasledek volitve je bil: da so si izvolili za župana moža, ki ne zná ne brati ne pisati. Čeravno utegne mož tudi brez branja in pisanja pošten in zaupanja vreden biti, vendar županoval bode težko, ako ne zná brati in pisati. Vsa ta volitev bila je po takem nekako čudna. Na volitev se jih je zbralo zeló malo; to pa očitno kaže, da se naši kmetje svojih pravic celó malo zavedajo; kaj je ustava, še menda nobeden prav ne vé. Rečki.

Od meje štajarsko-krajnske 10. sept. — Včeraj so v Trebovskih hribih berača zasačili in ga izročili dostojni gosposki, na ktereга letí sum, da se je vdeležil grozovitega hudodelstva. Našli so namreč konec preteklega tedna blizo štajarske meje v neki hosti zagorske fare okoli osem let starega mrtvega dečka, ki je bil v trebuh trikrat z dveroglatimi vilicami vboden, od med nog do želodca preparan, in od ušesa do ušesa prerezan. Brž ko ne ste zverinska slast in pa peklenška vraža to učinile.

Iz Kranjske gore 4. sept. — V fari sv. Križa nad Jesenicami v kranjsko-gorskem okraji je 20. in deloma tudi 24. avgusta povodinj strašno škodo naredila. Lilo je z neba kakor s škafa na zemljo; vodé so v kratkem strašno narastle in s svojo grozovitno silo vse srenjske in privatne mostove pobrale, hišne mline vseh prebivavcev podrle ali pa poškodovale, srenjske pota po vsi okolici raztrgale ali zasule in poprej rodovitne doline in ravnine s peskom in kamnjem tako posule, da na njih za več let nobenega pridelka ne bo.

Zavoljo raztrganih potov in podrtih mostov zaostalo je vse kmetijstvo in vsa obrtnija popolnoma. Treba je na več krajih velike skale razstreljati; v ta namen pa se potrebuje velike smodnika; dalje se bo moglo za napravo mnogih mostov delavcem veliko plačati; al za vse to denarja pomanjkuje. Pomagajte! je tedaj klic siromakov na vse strani. Ponižno se tedaj prosijo dobrotniki, naj svoje mile darove pošljejo vredništvu „Novic“ ali pa naravnost c. k. okrajni gosposki v Kranjski gori.

Iz Ljubljane. (Iz seje mestnega zbora 7. sept. 1864.) Ko je 6 novo izvoljenih odbornikov storilo meščanske obljube, je župan oznanil, da sta se odbora za šolske zadeve in za osnovo novega občinskega zakona ustanovila, — da je c. kr. deželna vlada naznanila, da ni nobenega zadržka zoper prodajo Golovca, toda župan meni, da prodaji sedaj še ni ugodni čas, — da je c. k. deželna vlada poročila, da ni nobenega zadržka, da bi se napravili dohodi do Ljubljane v Kurji vasi po sklepu mestnega zbora od 20. avgusta 1864. Župan je potem predlagal, naj bi se po željah c. kr. vojaškega poveljstva napravila priložna cesta iz karlovškega predmestja na grad, rekši, da ta cesta bi mestni denarnici malo stroškov napravila, ker bi jo mehikanski prostovoljci delali, mesto naj bi le za potrebno orodje skrbelo in delavcem kak poboljšek iz mestne denarnice naklonilo. Ta predlog ni obveljal, ker mesto ni dolžno vojaškim potrebam pota delati, in sklenilo se je, naj se ta reč izroči denarstvenemu odseku v predarek. — Še drugi sklepi so bili: naj magistrat odgovori c. k. vojaš. poveljstvu, da mestni zbor ne more prenarediti §. 10. o pobiranju pasje takse; prošnja posestnikov na Ilovci, da naj bi se jim priznala trava na ondašnjih štradonih, se je zavrgla; protestantiški šoli se je, kakor dosihmal, dovolilo 100 gold. za stroške, ki jih prizadeva nauk slovenskega jezika v ondašnji šoli; podarile so se učiteljem više realke za podučevanje obrtnijskih pomočnikov pristojne remuneracije po 100 in 50 gold. Za županovo pisarnico se je dovolilo potrebno orodje in da se stanovanje njegovo dostojno popravi. Po vsem tem so prišle razne plače iz prejšnje dôle na vrsto, ki znašajo nad 1000 gld., in s tem se je sklenila seja, ker so se za skrivno obravnavo namenjene reči odložile za prihodnjo sejo.

— Goveja kuga se je po kozlih zanešena prikazala v kantonu okolice ljubljanske, namreč v Besnici, v Zavogljem in v Sostrem, dozdej v vsem skupaj v 3 vaseh pri štirih gospodarjih. Če ljudje skrivajo začetek te strašne kuge in če se še nahaja mojster-skaza, kateri ozdravlja to neozdravljivo bolezen in jo iz hleva zanaša v hlev, ni čuda, ako bo čedalje več te kuge. Ljudje so si pa potem sami krivi velike škode! — V Kašlji je poginila 11. dne t. m. krava, al preiskava je pokazala, da je ni prava goveja kuga umorila, ampak da je poginila za boleznijo na vranici (Anthrax, Milzbrand). — V Rudniku pod Ljubljano je 8. dne t. m. stekel gospodarju Mih. Aurbelju pes, ki ga je, ko mu je popadel sina in še neko drugo žensko, zraven pa mnogo psov, prinesel v žaklju 10. dne t. m. v živinozdravnišnico ljubljansko, kjer je drugi dan poginil in 12. dne t. m. raztelesen se skazal steklega. C. kr. kantonska gosposka je storila, kar postava veleva za obrambo te hude bolezni.

— Naš domači c. kr. polk (regiment) se preseli v Pulj (Pola), kamor neki že gré 4. in 8. oktobra. — Mehikanski prstovoljci, katerih je že nad 3000 nabranih, odrinejo, kakor „Wanderer“ piše, že prihodnji teden v Trst.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Že več let ni take suše bilo na političnem polju kakor je zdaj — to je, nič važnega se ne godi, in veliki časniki, kateri imajo svojim bravcem vsaki dan celo pôlo novic podajati, ne vejo, s čem bi jo napolnili; ni čuda tedaj, da — otrobe vežejo. Tudi razprave danske v dunajskem zboru ne grejo ne naprej ne nazaj; govori se, da zlasti denarne zadeve ovirajo porazumljenje. Naša vlada ima menda čedalje več težave s prusko, ne le o danskih zadevah, temuč tudi zavoljo kupčijske zveze. 15. dne t. m. je imela izteči dôle, po kateri se mora spet vojska začeti, ako ni dostihmal mirna sprava gotova; al zdaj pravijo, da se bode ta dôle podaljšala čez zimo. — „Oest. Ztg.“ piše, da stroškovnik in dohodkovnik (budget) za leto 1865 je po ministerstvu že izdelan, in da primanjka ve ne bo več kot 40 milijonov gold.; samo to, da se bode armada zmanjšala, bode državi prihranilo 20 milijonov, za ostalih 20 milijonov se bo dolg naredil tako, da ne bo zajema (posojila) treba. — Državni zbor dunajski odobril je 25.000 gold. v podporo umetnikov in pisateljev v Avstrii. Zdaj je stalna komisija razdelila te podpore in oglasila imena obdarovanih mož. Žalibog, da se nahaja med njimi ne eno ime, katero bi bilo pri nas znano! — Dunajski mojster Fernkorn je dodelal iz mavca (gipsa) model za Jelačičev spominek; zdaj so razprave, za koliko bo naredil bronasti spominek. — Kakor se sliši, bode res deželni zbor hrvaški ob novem letu. Tudi za ogerski zbor se delajo resne priprave, ker brez deželnega zbora se nikakor ne morejo rešiti ne hrvaške ne ogerske zadeve. Da pa more zbor se sklicati, je treba, da o volitvah dobi vlada ljudi, ki delajo za-njo, in tako stranko ima neki v tako imenovanih staro-konservativnih, to je, stranki plemenitnikov, kateri na čelu stoji najviši deželni sodnik grof Juri Andrassy. — Česki izseljenci iz okolice berolinske so nedavno prišli v Prago, kjer so bili prijazno sprejeti. Čez 100 let je že, kar so njih očetje zapustili domovino in vendar so sinovi njih ohranili si čisti in pravilni jezik materni; niti naglasek jih ne izdaja, da so iz ptujščine. To pač dosti očitno kaže, da kri ni voda! — Narodna stranka — pravi „Nationale“ — je po novih volitvah za deželni zbor dalmatinski v manjšini po številu; al po znanju in kreposti ne bo se nikomur ne uklonila ne poklonila, kakor samemu ustavnemu zahtevanju, postavnemu redu in zakonu. — Skupščina narodna v Belem gradu je izročila knezu pismo (adreso), v katerem mu izjavlja udanost do njegove osebe in vlade in mu daje neomejeno oblast za delovanje. Knez je radosten sprejel deputacijo, ki mu je izročila pismo, ter ji med drugim rekel, da poverenje med njim in njegovo vlado od ene, in med narodnimi zastopniki od druge strani največe je poroštvo za srečno narodno prihodnost. V sledečih sejah so ministri naznanjali skupščini, kaj je vlada dovršila o vojaških, šolskih in družih deželnih zadevah; zanimivo je izvediti iz teh sporočil, da so v Srbii učitelji v normalnih šolah po 600 fl. na leto plačani, vrh te plače dobivajo še stanovanje in kurjavo. — Vredništvo „Srb. Dnevnika“ naznanja, da povrne naročnino naročnikom, ako bi zavoljo tiskarne pravde list ne prišel več na svetlo. — Iz Varšave naznanjajo, da se skoro pričakuje carski ukaz, po katerem se bode kraljestvo poljsko namesti dosedanega razdeljenja v 5 gubernij razdelilo v 8; v vseh gubernijskih mestih bode, kakor poprej, postavljen tudi v prihodnje zraven civilnega načelnika tudi vojaški.